

— jeg skal ikke opholde mig udførligt der ved — følgende: Frederik den Fjerde købte i 1708 Vallø for Statens Penge. Udbetalingen skete gennem de deputerede for Finanserne. Kongen skænkede senere Godset til sin Dronning til venstre Haand Anna Sofie Reventlow, og det lavedes da om til et Grevskab. Christian den Sjette lod sig i 1730 Grevskabet overlevere som en utvivlsom Statsejendom. At det leveredes tilbage til Kongen som en utvivlsom Statsejendom, konstateredes udtrykkelig i den parlamentariske Kommissions Betænkning af 1872. Kongen skænkede senere Godset til Dronning Sofie Magdalene, der omdannede Vallø til en kongelig Frøkenstiftelse, hvortil der kun var Adgang for Frøkener af højadelig Æt, som kunde opvise mindst 16 Aner. Da det senere begyndte at knibe med Aernerne og Pengene blev mere dominerende, slettede man uden videre Aernerne. Vemmetofte med Højstrup erhvervedes i 1694 af Christian den Femtes Gemalinde Charlotte Amalie. Efter Kongens Død erhvervedes Godset af Sønnen Prins Carl; og da han døde i 1729, gik Godset over til en af hans Søstre. Da hun døde uden Livsarvinger, skulde Ejendommen være tilfaldet Brodersønnen, Christian den Sjette. Men forinden var Godset omdannet til et adeligt Jomfrukloster, og det var derefter kun med store Ofre fra Statskassens Side paa mange forskellige Maader, der nærmere er anførte i Dokumenterne vedrørende denne Sag, at det lykkedes at opretholde dette Gods som Kloster.

Dette er kort at sige Historien angaaende disse Klostre. Den parlamentariske Kommission i 1872 hævdede under Henvisning til Kongelovens Artikler 19, 20 og 26 og til Grundloven, at disse Ejendomme tilhører Staten. Flertallet udtaler bl. a., at Regelen i Grundlovens § 2, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, berettiger Rigsdagen til fremtidig at deltage i de Beslutninger, hvor efter Vallø Stifts og Vemmetofte Klosters Virksomhed ordnes, og at Bestemmelsen i Grundlovens § 49, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finansloven eller en Tillægsbevillingslov, maa medføre, at Stiftelsernes økonomiske Forhold gaar ind under Rigsdagens Bevillingsmyndighed. Men som man ved, er Forholdet fremdeles dette, at disse Stiftelser væsentlig anvendes til Forsørgelse af Døtre af Adelen og de øverste Rangklasser. I saa Henseende er der ikke sket nogen Forandring til det bedre, siden vi fik Grundloven i 1849, ifølge hvilken alle til

Orden, Titel og Rang knyttede Forrettigheder afskaffedes. Vi mener, at det nu maa være paa Tide, at dette Forhold ophæves, og det kan og bør ske ved nærværende Lov. Vi foreslaar derfor i vort Ændringsforslag, at Justitsministeren forelægger et særligt Lovforslag om Stiftelsernes fremtidige Anvendelse, saaledes at enhver speciel Adgang for Personer af en vis Stand eller Rang til at nyde godt af Midlerne bortfalder, dog naturligvis saaledes, at de indgaaede Forpligtelser overholdes; de maa løbe ud. I Socialdemokratiets Betænkning i Lenskommissionen af 1913 findes et fuldt udarbejdet Forslag i den Retning. Det foreslaas heri, at Formaalet for Vallø Kloster bl. a. bliver at yde Understøttelse til trængende ugifte Kvinder og Enker, og at Vemmetofte bliver Hjem for forældreløse Børn. Dette var en Opgave, som Vemmetofte i tidligere Tid i høj Grad havde. Det er mærkeligt at se, hvorledes man paa disse Klostre og ikke mindst paa Vemmetofte i Tidens Løb har været i Stand til ved kongelig Bistand at smøge alle de Formaal af sig, der var af almenlyst Interesse. Man har saaledes efterhaanden paa Vemmetofte slettet det aller meste af det, der angik Børneforsorg.

Naar de nye Bestemmelser gennemføres, bør det selvfølgelig være med Adgang for alle uden Hensyn til Stand og kun af Hensyn til Trang. At Fundatserne for disse Klostre kan forandres, er jo givet. Vallø Fundats er forandret 24 Gange, Vemmetoftes 12 Gange. Da Vallø daværende Provisor i 1808 androg om en ny Fundats, skete det med den Begrundelse, at af den oprindelige Fundats var der lidt eller intet tilbage, der kunde betragtes som endnu gældende. Saaledes har man lavet om paa det hele, for at det kunde komme til at passe saa godt som muligt til det Formaal, som man den Gang særlig havde, at støtte Adelen og Rangklasserne ved Hjælp af disse Godser. I 1838 blev der lavet en helt ny Fundats for Vallø. Disse Klosters Gods kan og bør altsaa inddrages, og deres Midler bør anvendes til det almene Bedste. Det er store Jordarealer, der hører til disse Godser, de andrager over 7000 Tdr. Land Ager og Eng, og der findes ikke mindre end 8 Hovedgaarde. Det er Værdier, der vil være velkomne ved Jordreformens Gennemførelse. Dette er et forholdevis nyt Spørgsmaal, vi har taget op som et særligt Afsnit i vort Ændringsforslag.